

ประเทศไทยต้องเดินหน้าอย่างไรให้เติบโตและทั่วถึง

กฤษฎ์เลิศ สัมพันธราษฎร์

ที่ปรึกษา สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์
ธนาคารแห่งประเทศไทย

นำเสนอในงาน Krungsri Business Forum ภายใต้หัวข้อ The Business Titans

3 ตุลาคม 2567

โรงแรมสยามเคมปินสกี กรุงเทพฯ

สถานการณ์เศรษฐกิจไทยเป็นอย่างไร?

เศรษฐกิจโตช้าลง

การกระจายรายได้ที่ไม่ทั่วถึง

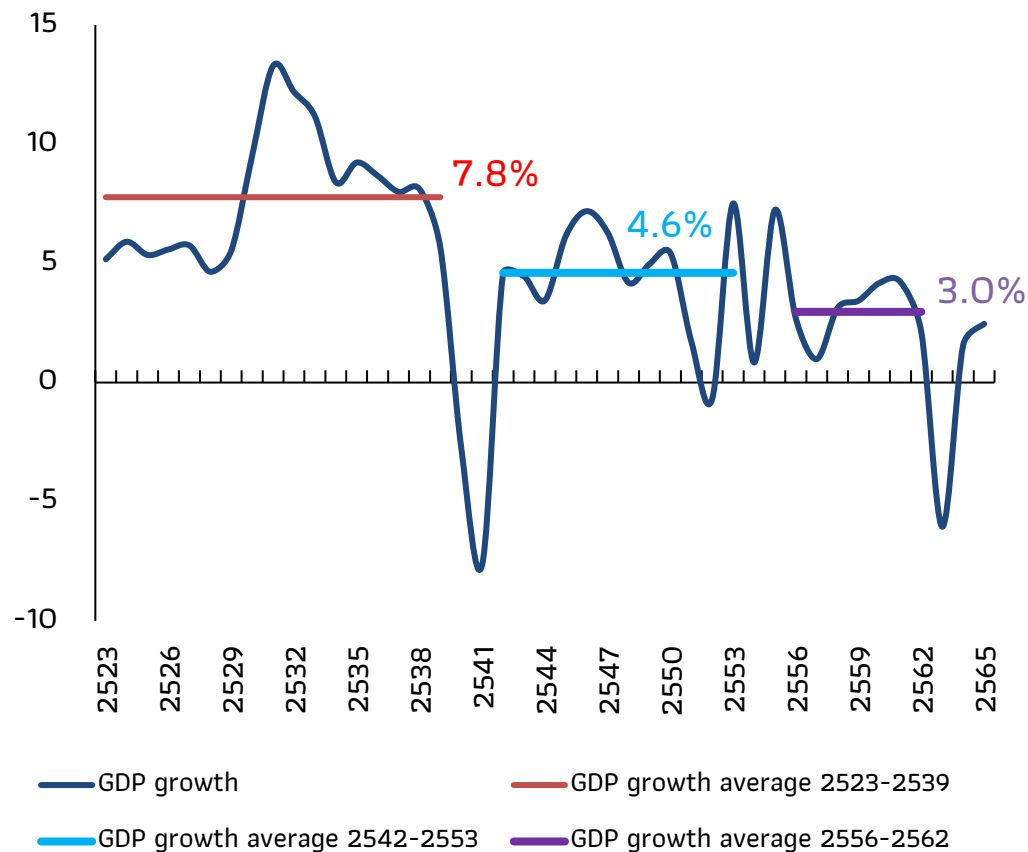
1. เศรษฐกิจโตช้าลง

แนวโน้มเศรษฐกิจไทยเติบโตลดลง โดยเฉพาะหลัง Shocks ใหญ่

Thai GDP growth rate

% change, year-on-year

หมายเหตุ : GDP at reference year = 2545

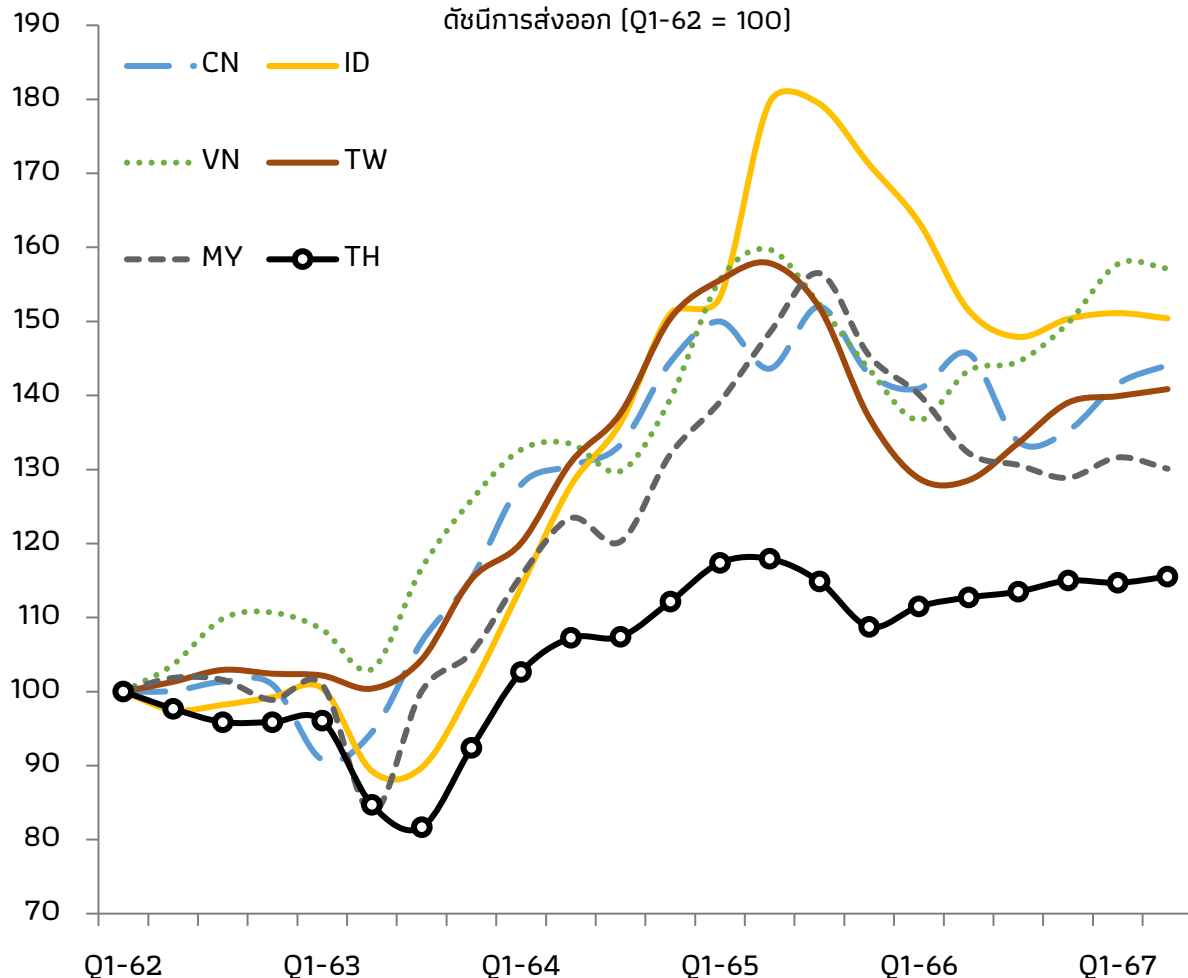
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดย ธปท.

การส่งออกที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญแข่งขันได้ยากขึ้น

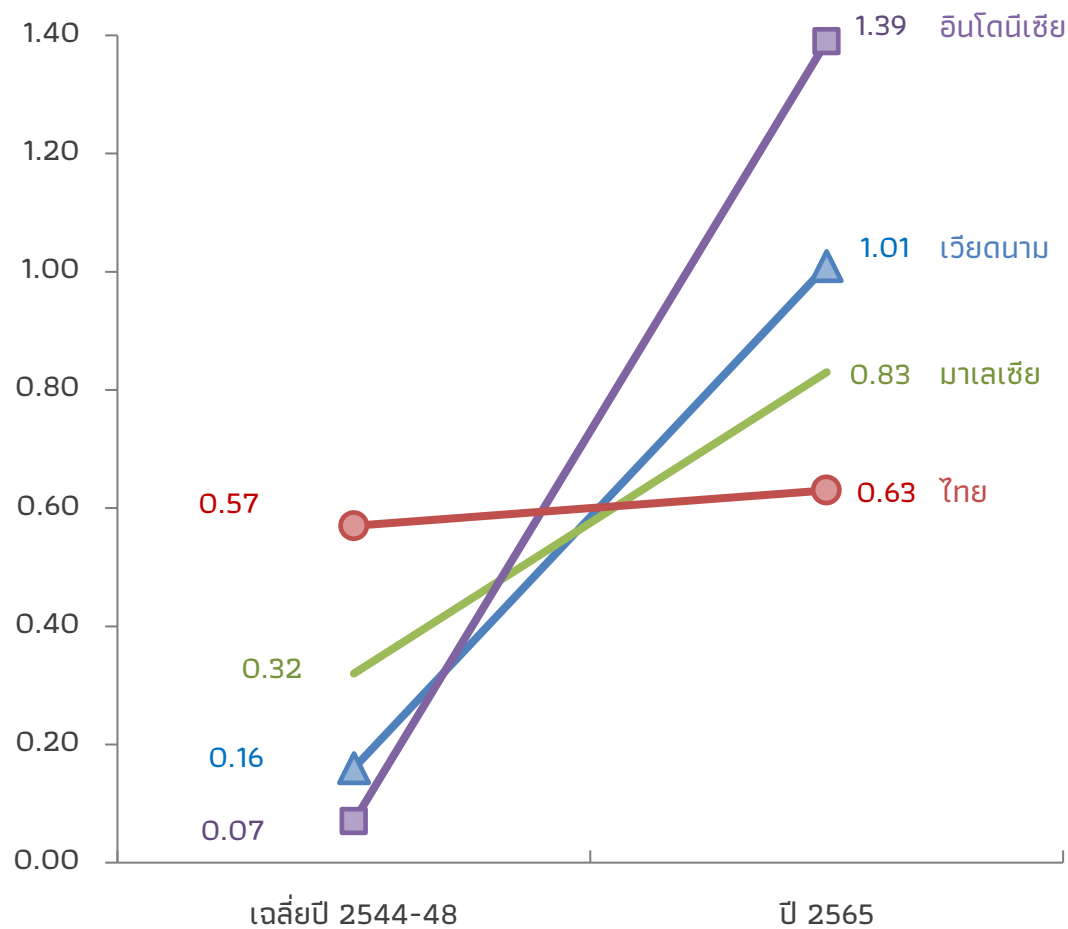
Asian Export Performance

ดัชนีการส่งออก [Q1-62 = 100]

ที่มา: กรมศุลกากร คำนวณโดย ธปท.

สัดส่วนเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ
Market share ของ FDI Net Inflow [% ของโลก]

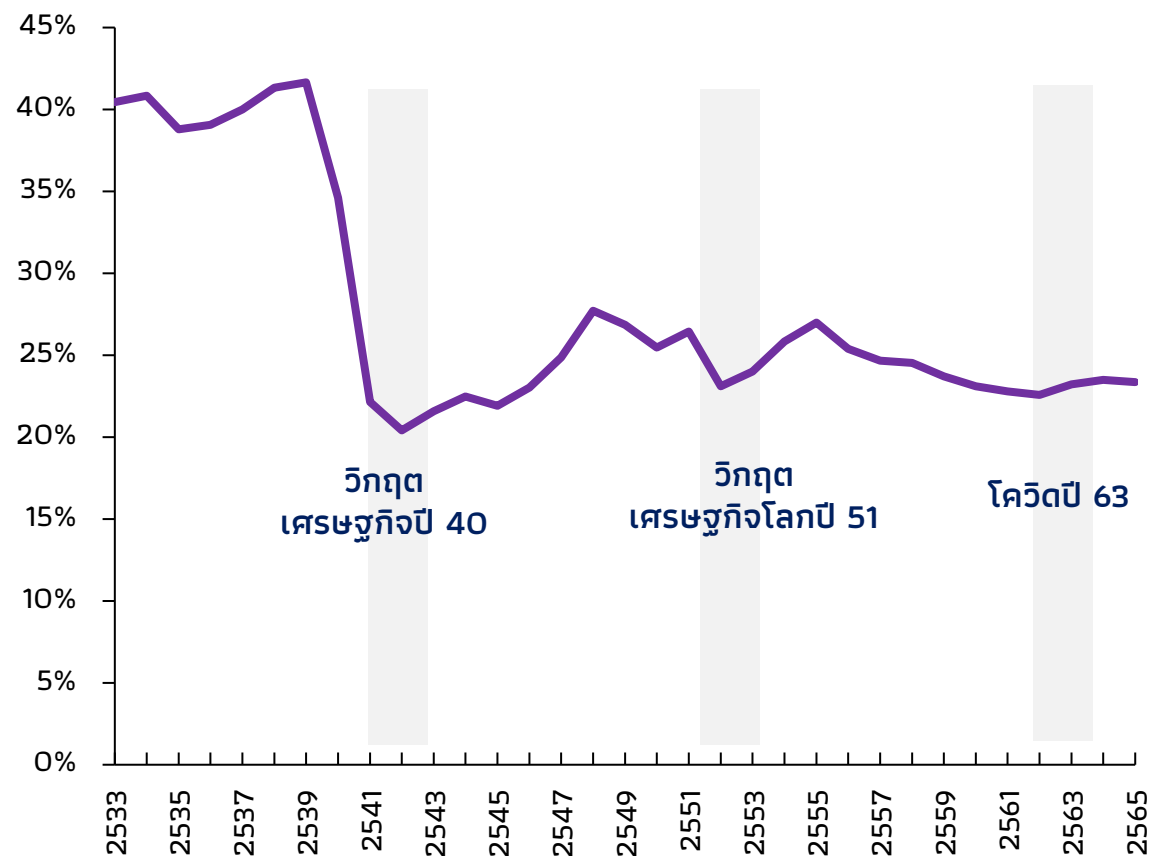

ที่มา: World Bank และ IMD World Competitiveness Center Rankings

การลงทุนต่ำเมื่อเทียบกับในอดีต

Gross fixed capital formation, percent of GDP

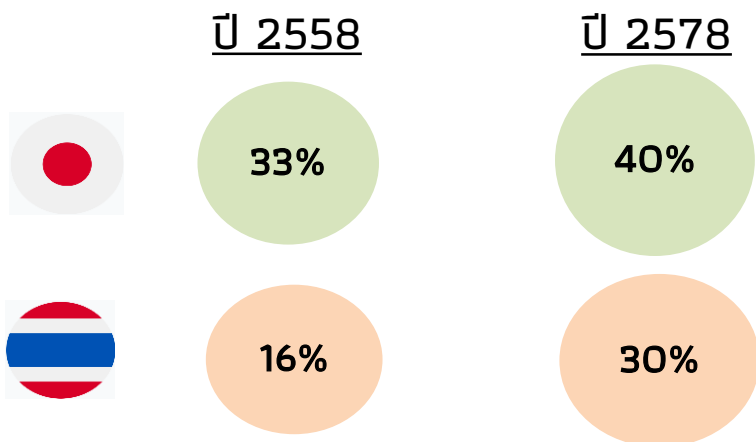

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดย ธปท.

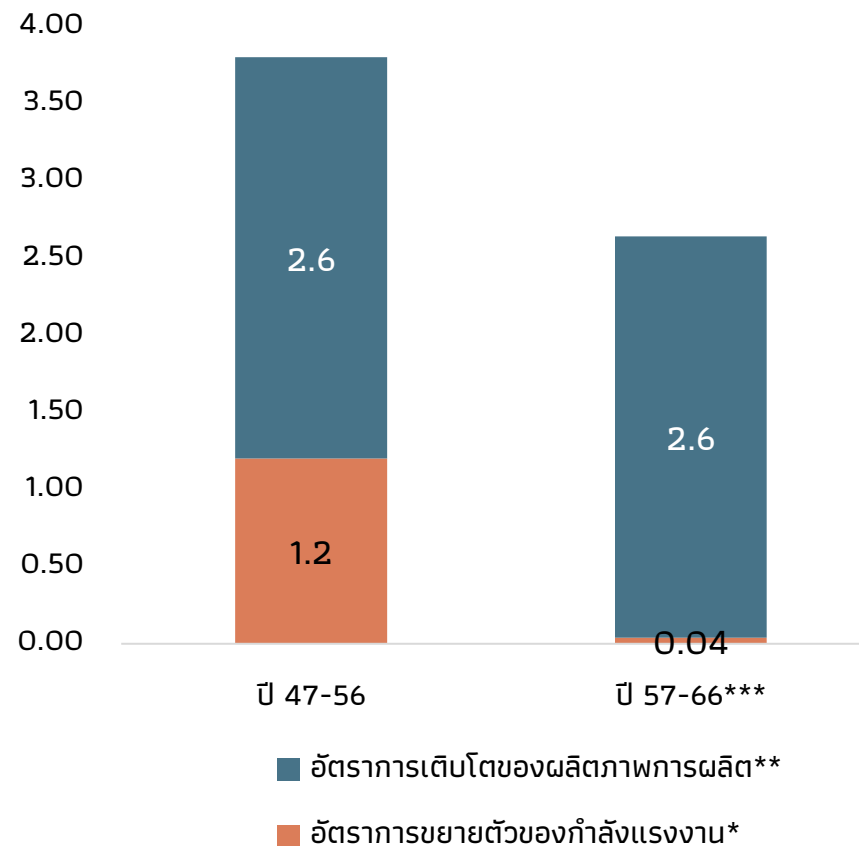
การเข้าสู่สังคมสูงวัยที่เร็วทำให้ขาดกำลังแรงงาน และศักยภาพการผลิตลดลง

สัดส่วนประชากรอายุ 60+ ปี ในไทย

ที่มา: United Nations

ศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจ [%]

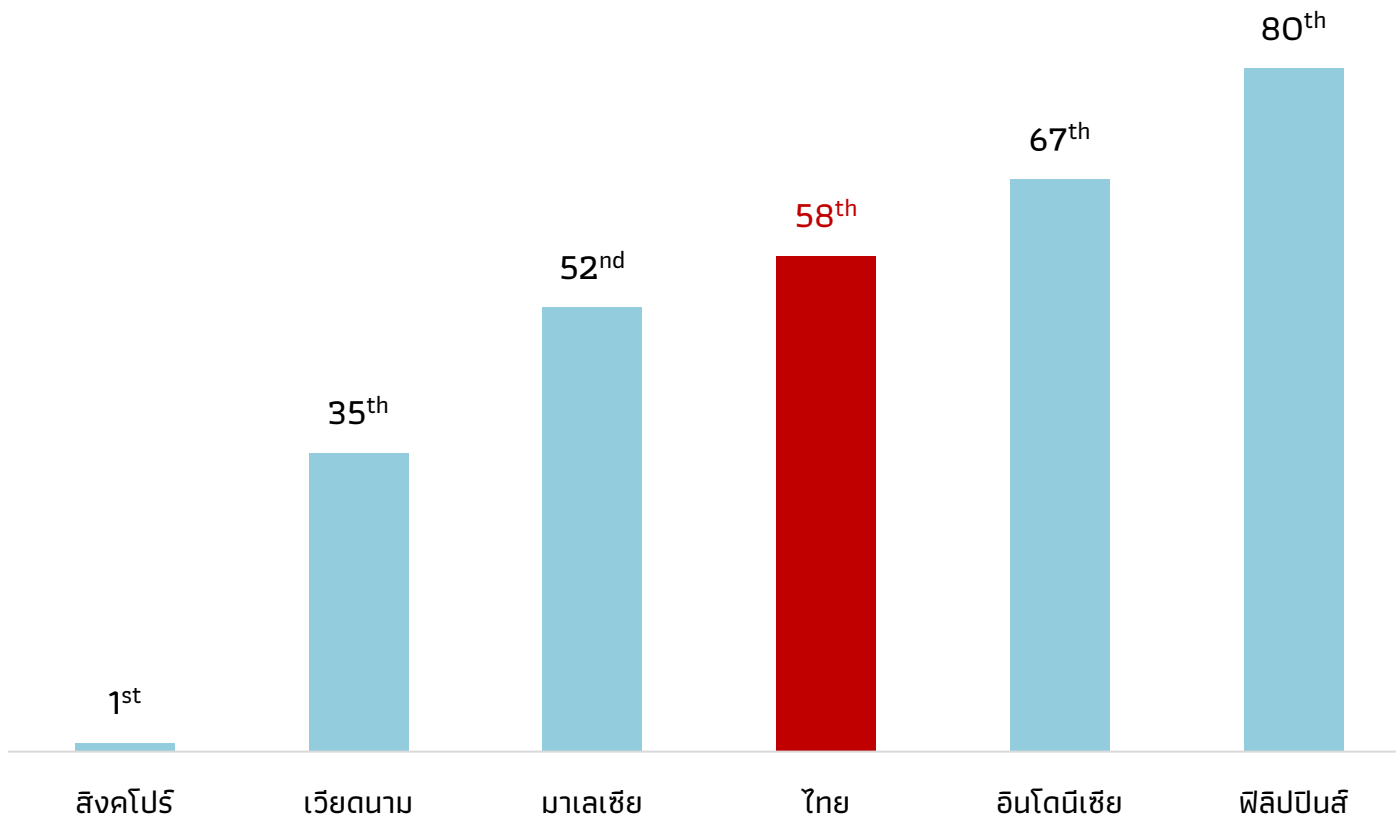

หมายเหตุ: *เป็นค่าเฉลี่ยรายปีในช่วงเวลาดังกล่าว / ** อัตราการเติบโตของผลิตภาพการผลิต หมายถึง GDP
หารด้วยจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด/ *** ไม่รวมช่วงโควิด (2563 - 2564)
ที่มา: สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณและประมาณการโดย สปท.

แรงงานมีทักษะไม่ตรงกับความต้องการ ของธุรกิจยุคใหม่

Ranking: คะแนน PISA ด้านวิทยาศาสตร์ ปี 2565
[จาก 81 ประเทศ]

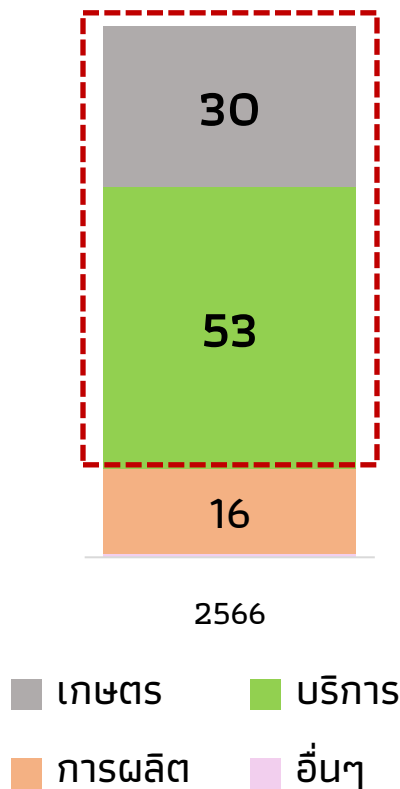
ที่มา: OECD

แรงงานส่วนใหญ่ทำงานอยู่ใน sector ที่มีผลิตภาพต่ำ

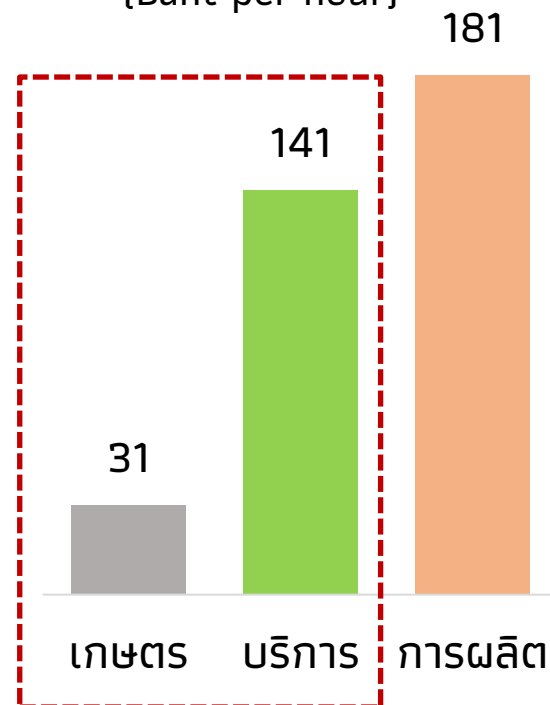
ผู้มีงานทำอยู่ในภาคเกษตรและบริการ ราว 80%

สัดส่วนผู้มีงานทำ
จำแนกตาม sector [%]

... แต่ภาคเกษตรและภาคบริการเป็นภาคที่ Labor productivity ไม่สูง
ซึ่งส่งผลต่อรายได้ของผู้ที่ทำงานในทั้ง 2 ภาคนี้

Labor productivity 2566
[Baht per hour]

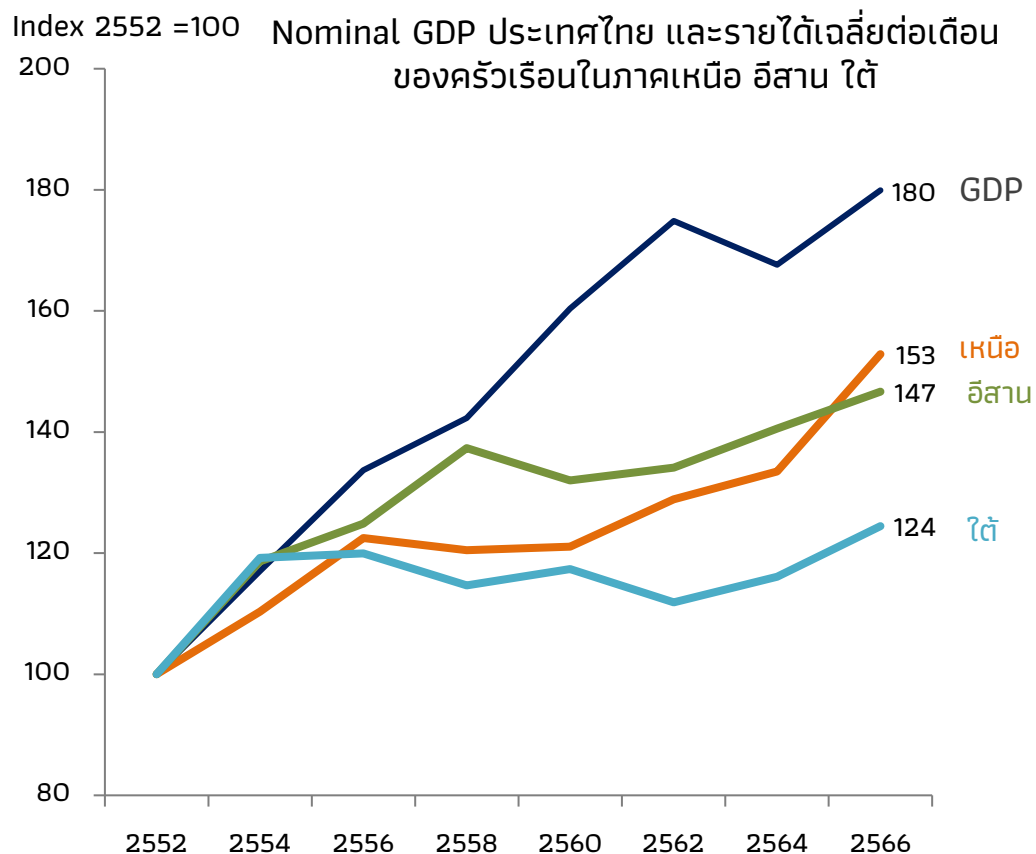

2. การกระจายรายได้ที่ไม่ทั่วถึง

ผลของการเติบโตของเศรษฐกิจกระจายไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะครัวเรือนในส่วนภูมิภาค

GDP โต ไม่ได้หมายความว่ารายได้คนจะเพิ่มขึ้นตาม

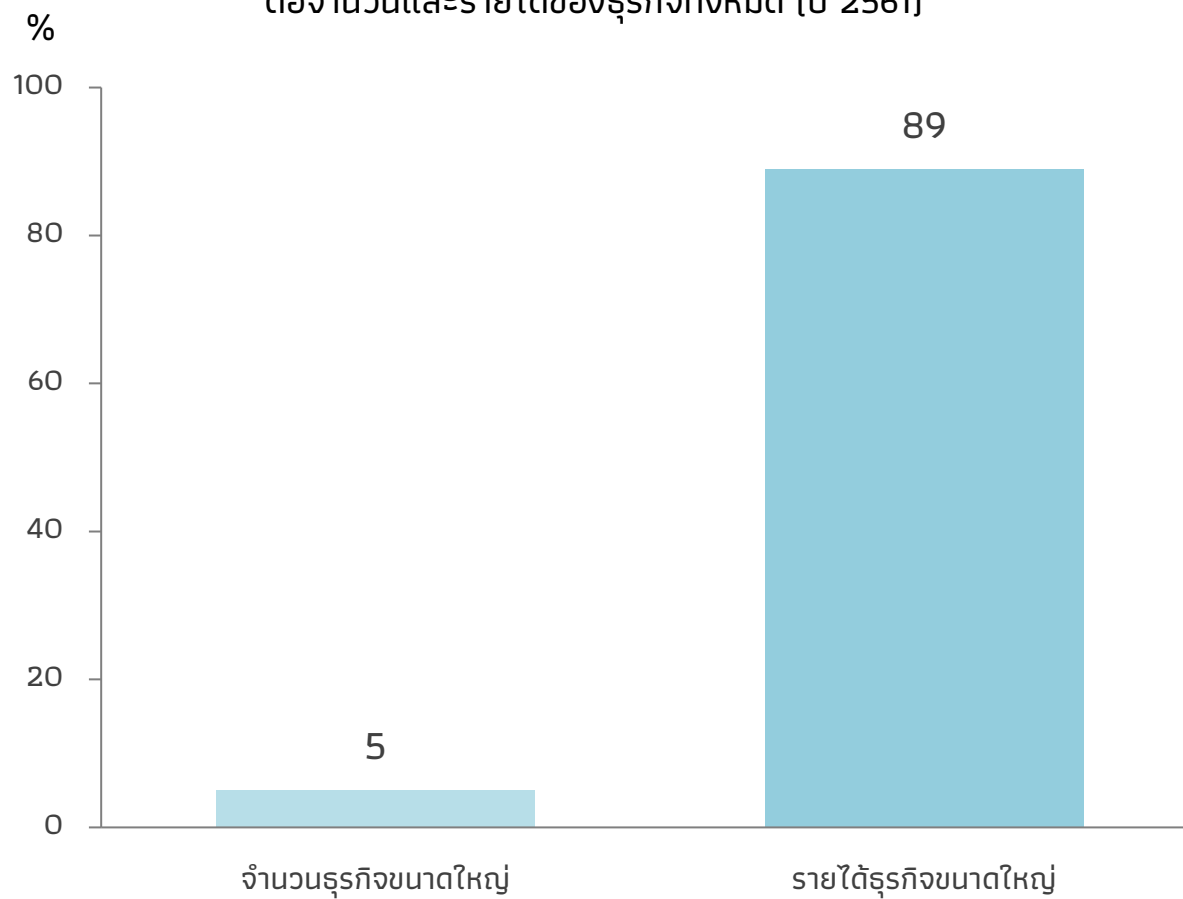

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดย ธปท.

รายได้กระจุกตัวอยู่กับธุรกิจรายใหญ่

สัดส่วนจำนวนและรายได้ของธุรกิจขนาดใหญ่
ต่อจำนวนและรายได้ของธุรกิจทั้งหมด (ปี 2561)

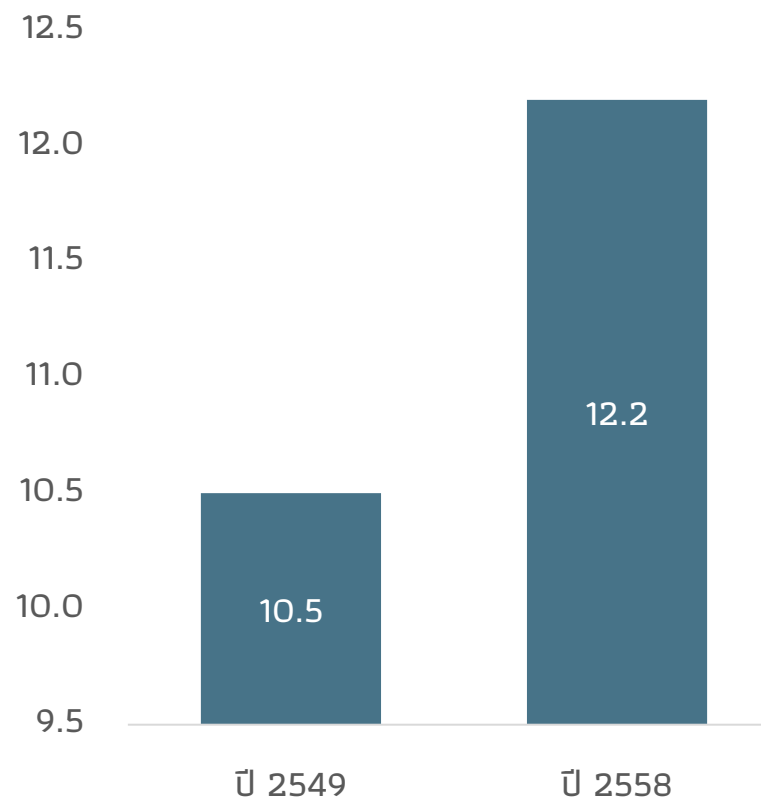

ที่มา: งานศึกษา Firm Dynamics ของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (ปี 2567)

ธุรกิจรายใหม่มีอัตราการเลิกกิจการเร็วขึ้น

อัตราการเลิกกิจการของธุรกิจรายใหม่ (Exit Gap)*

หมายเหตุ: * ผลต่างระหว่างธุรกิจอายุมากกว่า 5 ปีกับธุรกิจรายใหม่
ที่มา: งานศึกษา Firm Dynamics ของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (ปี 2567)

แล้วเราจะต้องเดินหน้าอย่างไร เพื่อให้

เศรษฐกิจไทยเติบโต รายได้กระจายตัวอย่างทั่วถึง

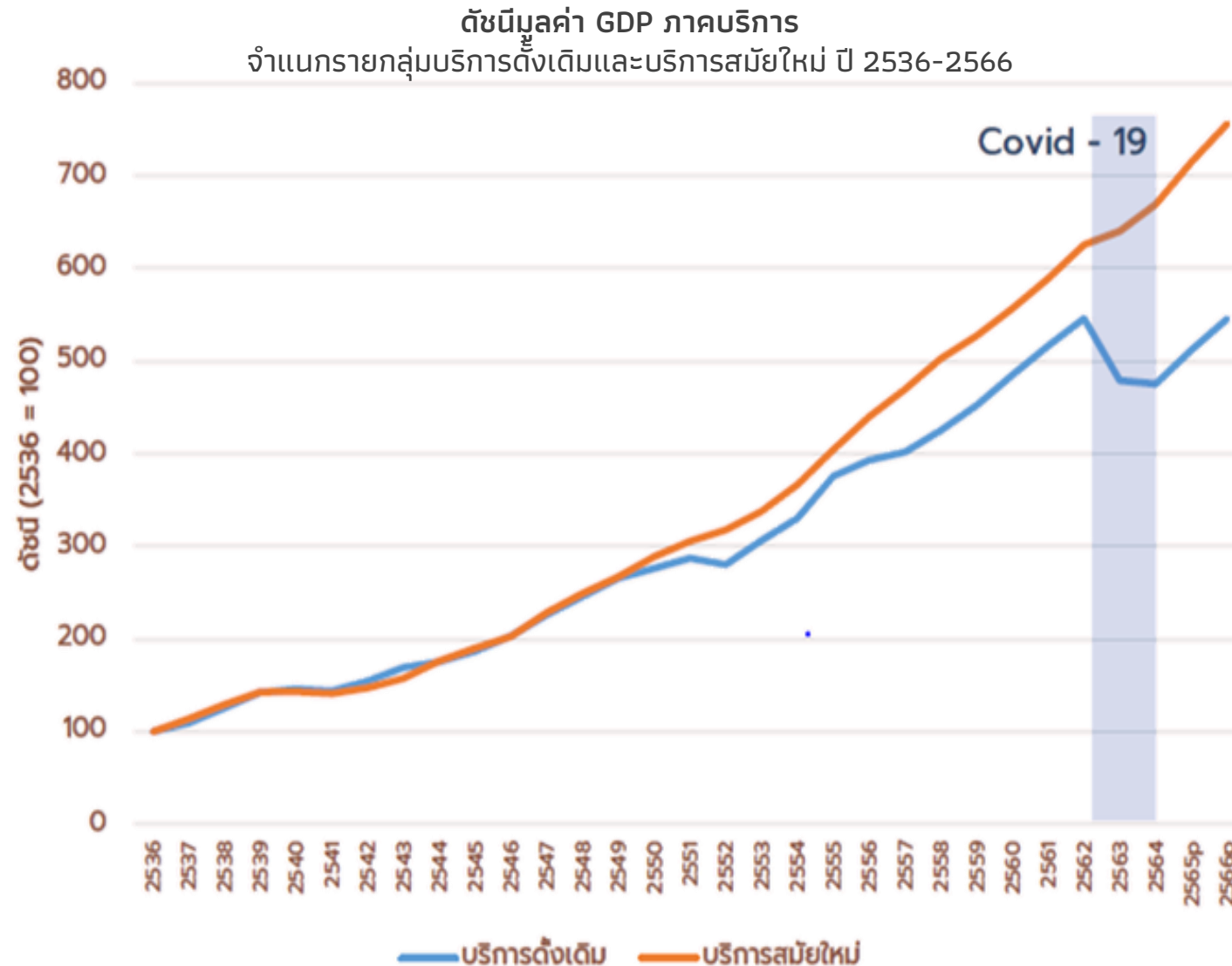
เศรษฐกิจไทยจะเติบโตแบบเดิมไม่ได้

ต้องลงทุนในภาคธุรกิจที่มีศักยภาพในโลกยุคใหม่
ต้องเน้นการสร้างมูลค่าจากการเพิ่มคุณภาพ
ต้องเติบโตจากท้องถิ่นให้มากขึ้น

1. ต้องลงทุนในภาคธุรกิจที่มีศักยภาพในโลกยุคใหม่

ภาคธุรกิจที่มีศักยภาพในโลกยุคใหม่ เช่น บริการสมัยใหม่ [Modern service]

หมายเหตุ:

- สาขาบริการแบบดั้งเดิม [traditional service] ได้แก่
1) การก่อสร้าง 2) การขายส่งและขายปลีก 3) การขนส่ง
และสถานที่เก็บสินค้า 4) ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร
5) กิจกรรมเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ 6) กิจกรรมวิชาชีพ
วิทยาศาสตร์และกิจกรรม 7) กิจกรรมการบริหารและการ
สนับสนุน 8) ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ
9) กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ

- สาขาบริการสมัยใหม่ [Modern Services] ได้แก่
1) ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร 2) กิจกรรมทางการเงิน
และการประกันภัย 3) การศึกษา 4) กิจกรรมด้านสุขภาพ
และงานสังคมสงเคราะห์

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ

2. ต้องเน้นการสร้างมูลค่าจากการเพิ่มคุณภาพ

ต้องเน้นการสร้างมูลค่าจากการเพิ่มคุณภาพ เช่น การยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวที่เน้นปริมาณ

- สถานการณ์ปัจจุบัน ก่อนโควิด มีนักท่องเที่ยว 40 ล้านคน หลังโควิด ปี 66 ยังไม่ถึง 30 ล้านคน
- ค่าใช้จ่ายต่อทริป มีแนวโน้มลดลง
ก่อนโควิด เคยอยู่ราว 48,000 บาท หลังโควิด ปี 67 (ม.ค. – ส.ค.) อยู่ที่ 39,000 บาท ส่วนหนึ่ง เพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติเปลี่ยนพฤติกรรมเที่ยว
- รายได้ลูกจ้างโดยเฉลี่ย
พนักงานโรงแรม 13,295 บาทต่อเดือน (ไตรมาส 2 ปี 67)

การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพ

- ตัวอย่าง : wellness/medical tourism, responsible tourism^{1/}
Global Wellness Institute (GWI) คาดว่ามูลค่า wellness tourism จะโตเร็วกว่าการท่องเที่ยวภาพรวมถึง 43%
- ค่าใช้จ่ายต่อทริป
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปราว 35%
- รายได้ลูกจ้างโดยเฉลี่ย เช่น ผู้ช่วยพยาบาล/พยาบาล 15,000 – 22,200 บาทต่อเดือน

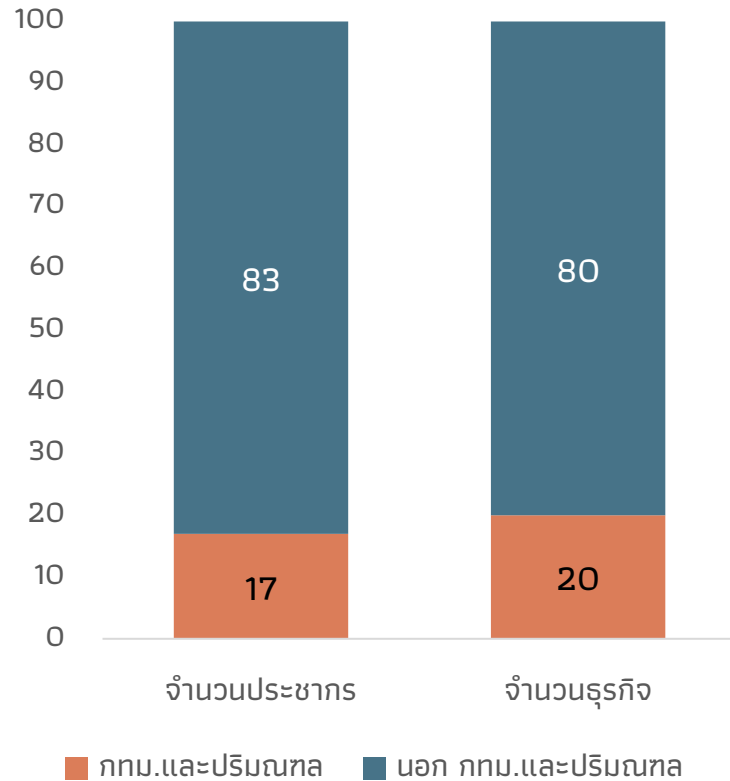

3. ต้องเติบโตจาก**ท้องถิ่น**ให้มากขึ้น

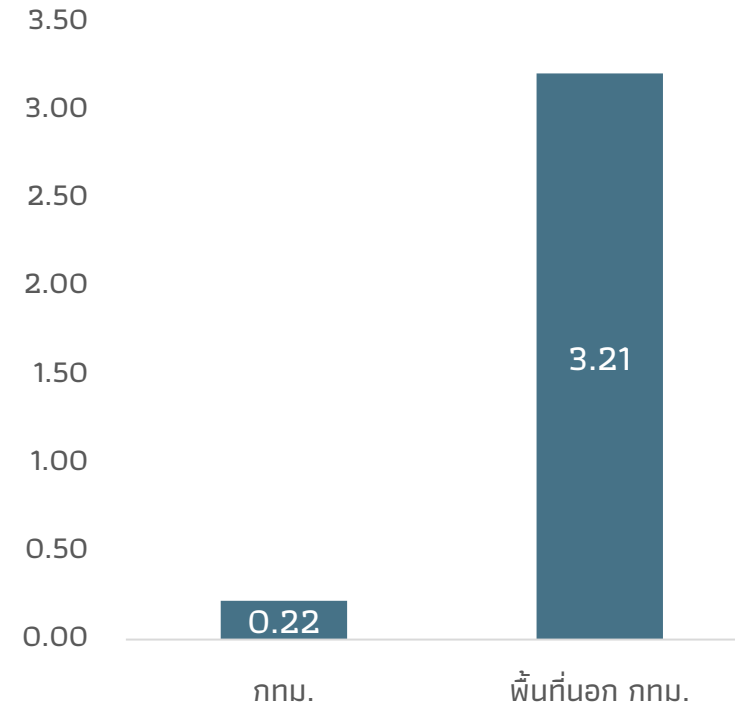
การเติบโตจากท้องถิ่นช่วย เพื่อขยายฐานกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น

สัดส่วนจำนวนประชากรและธุรกิจของไทย
จำแนกตามพื้นที่ (%)

ที่มา: กรมการปกครอง as off ก.ค. 67 และสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม ปี 2565
สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย รปท.

อัตราการขยายตัวของรายได้เฉลี่ยต่อหัว
[GDP per capita, ปี 2553-2563, %]

หมายเหตุ : นอก กทม. ในที่นี้คำนวณจาก 20 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พะเยา พิษณุโลก ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา ลพบุรี
อยุธยา ชลบุรี (รวมแหลมฉบัง) ระยอง (รวมมาบตาพุด) กาญจนบุรี นครปฐม พัทธยา ระยอง สุราษฎร์ธานี
นครศรีธรรมราช ภูเก็ต นครศรีธรรมราช สงขลา หาดใหญ่ ยะลา

ที่มา : Thailand Economic Monitor: Unlocking the growth potential of secondary cities
[July 2024] ของ World Bank Group

ท้องถิ่นต้องแข่งขันได้ด้วยการเป็น **ท้องถิ่นที่สากล** [Globally Competitive Localism]

ท้องถิ่น คือ การใช้เอกลักษณ์และจุดแข็งของแต่ละพื้นที่ที่ต่างกันมาเป็นจุดเด่น
ทั้งด้านทรัพยากร ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม

ที่สากล คือ แข่งขันได้ ต้นทุนต่ำลง มูลค่าเพิ่มขึ้น

ทำให้เกิดท้องถิ่นที่สากลได้อย่างไร

- **เชื่อมตลาด** เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด [Economies of Scale] ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนลดลง
- **สร้างมูลค่าเพิ่ม** เช่น สร้างเอกลักษณ์ในตัวผลิตภัณฑ์ สินค้าท้องถิ่นที่บ่งบอกแหล่งที่มา [Geographical Indication หรือ GI]
- **ร่วมมือกับ Partner** ในลักษณะที่ใช้จุดแข็งของแต่ละฝ่าย ให้เกิดประโยชน์ win-win
- **ทำให้เมืองรองโต** [urbanization]
- **ให้ท้องถิ่นสามารถจัดการตนเองได้มากขึ้น** [empowerment] เพื่อให้เกิดนโยบายตามความต้องการของแต่ละพื้นที่ [Tailor-made policies]
- **สร้างระบบติดตาม** พัฒนาการหรือความเจริญของท้องถิ่น

ประเทศไทยต้องเดินหน้าอย่างไรให้เติบโตและทั่วถึง

- เศรษฐกิจไทย**เติบโตแบบเดิมไม่ได้** เพราะ [1] เติบโตจากจำนวนแรงงานที่มีมาก แต่เราไม่ได้มีแรงงานมากแล้ว ในขณะที่ลงทุนน้อย และ [2] เติบโตการเติบโตกระจุกที่ กทม. และธุรกิจรายใหญ่ ซึ่งเป็นการโตบนฐานที่แคบ โอกาสโตอีกจะน้อย
- การลงทุนในภาคธุรกิจที่มีศักยภาพในโลก**ยุคใหม่** การสร้างมูลค่าจากการเพิ่ม**คุณภาพ** และการเติบโตจาก**ท้องถิ่น**ให้มากขึ้น จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยเติบโตดีกว่าที่ผ่านมา และช่วยให้ผลจากการเติบโตกระจายไปสู่คนหมู่มาก เพราะเป็นการเติบโตด้วยคุณภาพ เติบโตบนฐานที่กว้างขึ้น และแข่งขันได้

*ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในการนำเสนอนี้เป็นความเห็นของผู้นำเสนอ
ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์
หรือธนาคารแห่งประเทศไทย*